

Мукачівський державний університет
Кафедра психології
Малопольський державний університет імені Вітольда Пілецького в Освенцімі
Університет прикладних наук в м. Ельблонг
Пряшівський університет
Волинський національний університет ім. Лесі Українки

Становлення особистості: персоногенетичний контекст

Збірник тез доповідей

III Міжнародної науково-практичної конференції

Україна, Мукачево 23-24 квітня 2025 р.

УДК 159.923.2:159.922(043.2)

*Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету (Протокол № 3 від 23.05.2025 р.)*

C11

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції, 23-24 квітня 2025р., м. Мукачево / ред. кол. Л. І. Капітан (гол. ред.) та ін. Мукачево: Вид-во МДУ, 2025. 157 с.

Редакційна колегія:

Капітан Л. І. – д. істор. н., професор (голова); Туріс І. Ю. – к. філол. н., доцент;
Корнієнко І. О. – д. психол. н., професор; Щербан Т.Д. – д. психол. н., професор; Брецько
І. І. – к. психолог. н., доцент; Воронова О. Ю. – к. психолог. н., доцент.

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей 23-24 квітня 2025 р.

безпеки тощо. Управління купівельною поведінкою, за Д. Скіннером, також означає вплив на поведінку потенційного покупця.

Метод Д. Скіннера спирається на свідоме у психологічній природі людини, яке саме по собі не менш сильне, але легше активізується. Тут як ефективні прийоми виступають такі, котрі залежать від здатності продавця розповісти про товар, показати його, спонукати покупців діяти так, як цього бажає продавець. Він м'яко підштовхує покупця подзвонити, прийти, порівняти, випробувати і, кінець кінцем, купити пропонований товар.

Таким чином, активізація пізнавальної потреби – могутній психологічний чинник у рекламі. Реклама ставить запитання, прагнучи створити незавершений образ, викликати пізнавальну потребу. Тоді пропонована відповідь завжди містить інформацію про переваги рекламованого товару. За результатами психологічних досліджень, близько 80 % усіх людей зазнають дискомфорту у разі незавершеності образу, що виникає в їхній свідомості.

Вивчаючи чинники ефективності рекламної діяльності, необхідно насамперед визначити, хто є причиною акту купівлі товару споживачем. Це може бути продавець (рекламодавець), і тоді купівля є результатом прямого або непрямого впливу реклами на волю людини. Але це може бути і сам споживач. Тоді купівля виявляється результатом вольового рішення людини під впливом його власної внутрішньої об'єктивної потреби.

Література:

1. Архіпова Т. В. Розвиток ринку телевізійної реклами в Україні: автореф. дис. ... кандидата екон. наук: 08.06.01. Київ, 2004. 43 с.
2. Боцула П. Аналіз особливостей змісту і форми соціальної реклами у воєнний час. *Здоров'я і суспільство в умовах війни*. 2022. С. 200–205.
3. Лелека О. О Психологічний вплив соціальної реклами на свідомість молоді. *Сучасний масовокомунікаційний простір: історія, реалії, перспективи*: збірник наукових праць III Науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих науковців, м. Суми, 23-24 травня 2024 р. Суми: Сумський державний університет, 2024. С. 68-70.

УДК 364.658:159.923.2:316.6:159.9.018(043.2)

СВІТЛАНА КОСТЮ

кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології

Мукачівський державний університет

АНГЕЛІНА ДРАГУШИНЕЦЬ

здобувачка вищої освіти

Мукачівський державний університет

ДЕТЕРМІНАНТИ БЛАГОПОЛУЧЧЯ: СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ

В умовах сьогодення визначення поняття «благополуччя особистості», яке впливає на якість життя людини набуває особливої актуальності. Потрібно зазначити, що благополуччя як таке має різні трактування та визначення. Існує багато видів благополуччя: духовне, матеріальне, соціальне, особисте, сімейне, професійне та ін. Кожен вид благополуччя має зовнішні та внутрішні ознаки. Разом з тим, дослідження психологічного благополуччя особистості у

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей 23-24 квітня 2025 р.

сучасних умовах життєдіяльності зумовлено зростанням стресогенних чинників, які впливають на людину, та прагненням суспільства до розвитку гармонійної особистості.

Теоретичну основу розуміння феномену психологічного благополуччя заклали дослідження М. Бредберна. Він запроваджує поняття «психологічне благополуччя» і ототожнює його із суб'єктивним відчуттям щастя та загальною задоволеністю життям. Важливим внеском у проблему розуміння феномену психологічного благополуччя є роботи Е. Дінера, К. Ріфф, А. Ватермана, Р. Еммонса, Е. Десі та Р. Райана та ін.

Сучасна психологія не має загальноприйнятого наукового визначенням категорії «психологічне благополуччя особистості», незважаючи на широку поширеність терміна в науковій та науковопопулярній літературі. Психологічне благополуччя особистості як термін часто не диференціюється від низки близьких за своїм значенням термінів: «психічне здоров'я» та «психологічне здоров'я».

Українські науковці сьогодні вивчають психологічне благополуччя у контексті: посттравматичного життєтворення (Т. Титаренко); аксіологічного виміру крізь призму якості життя (Ж. Вірна); його специфіки у учасників антитерористичної операції (І. Ващенко, А. Коваленко); соціальних потреб (Т. Данильченко); емоційного інтелекту (Е. Носенко, М. Шпак); ресурси та чинники психологічного благополуччя особистості (Н. Каргіна); психологічне здоров'я і психологічне благополуччя особистості як складові задоволеності життям (Ю. Кашлюк); психологічне благополуччя особистості: наукові підходи до обґрунтування (О. Коваленко); особистісна зрілість, як критерій психологічного благополуччя (А. Пасніченко, М. Яшук); психологічне благополуччя як основа повноцінного та психологічно здорового функціонування особистості (К. Санько); структура та функція психологічного благополуччя особистості (Л. Сердюк) тощо.

Виділяють такі соціально-психологічні чинники психологічного благополуччя: безпека і комфортність домашнього середовища; атмосфера любові, що характеризується сімейними радіощами, близькістю і гармонією; відкритість і довірливість міжособистісних взаємин; батьківський контроль і включеність в життя дітей; відчуття значущості в сім'ї; сімейна підтримка відносин з людьми і видів діяльності дітей за межами сім'ї. Також виділяють різні підходи до підвищення рівня задоволеності життям особистості: прямі, спрямовані на підвищення задоволеності життям, з метою формування більш адаптивних форм поведінки, взаємин і цілей; непрямі, спрямовані на вивчення характеру стресора і його детермінант (наприклад, погана підтримка оточення, песимістичний атрибутивний стиль), з метою підвищення задоволеності життям. Інтегруючи різні теорії, пов'язані із психологічним благополуччям особистості, К. Ріфф пропонує узагальнену модель, що включає шість складових: позитивне ставлення до себе і свого минулого життя; наявність цілей і захоплень, що надають життю смисл; здатність виконувати вимоги повсякденного життя; почуття постійного розвитку і самореалізації; взаємини з іншими, пронизані турботою і довірою; здатність дотримуватись власних

Становлення особистості: персоногенетичний контекст: збірник тез доповідей 23-24 квітня 2025 р.

переконань. Наявні концепції суб'єктивного благополуччя, в основному, створені в контексті екзистенціально-феноменологічного підходу, але існують також оригінальні і самостійні моделі благополуччя.

У структурі актуального психологічного благополуччя найбільших величин досягають значення таких компонентів, як: «особистісне зростання», «позитивні взаємини з оточуючими», «ціль в житті»; ідеальне психологічне благополуччя найбільшою мірою пов'язане з високорозвиненим самоприйняттям, здатністю встановлювати і підтримувати довірчі взаємини з іншими, наявністю цілей у житті та вміннями їх ефективно реалізовувати. Розуміння структури психологічного благополуччя було розширено нами значенням майбутньої перспективи та особистісних прагнень, що робить їх компонентом структури психологічного благополуччя.

Таким чином, психологічне благополуччя можна визначити як інтегральний показник ступеня спрямованості особистості на реалізацію основних компонентів позитивного функціонування, а також ступеня реалізованості цієї спрямованості, що суб'єктивно виражається у відчутті щастя, задоволеності собою і власним життям. Як інтегральне особистісне утворення, психологічне благополуччя функціонує в динаміці і тому є мотиваційним параметром особистості, ступінь вираженості якого залежить від реалістичності, структурованості, цілісності (узгодженості минулого, теперішнього і майбутнього), системи ставлень людини та життєвої перспективи, що включає цілі, плани, цінності і прагнення.

Література:

1. Кашлюк Ю. І. Основні чинники, які впливають на психологічне благополуччя особистості. *Проблеми сучасної психології*. 2016. Вип. 34. С. 170-186.
2. Максименко С. Д. Особистість як суб'єкт подолання життєвих криз. Особистість як суб'єкт подолання кризових ситуацій: психологічна теорія і практика: монографія / за ред. С. Д. Максименка, С. Б. Кузікової, В. Л. Зливкова. Суми: Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2017. 540 с.
3. Павелків Р. В. Феномен просоціальності, як новий аспект психологічного аналізу. *Психологія: реальність і перспективи*. 2013. Вип. 2. С. 4-8.
4. Помиткін Е. О., Помиткіна Л. В. Психолого-педагогічний супровід духовнокультурного виховання особистості у ХХІ столітті. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2019. Вип. 2. С. 153-167.

УДК 364.624.4-053.6:379.8(043.2)

СВІТЛАНА КОСТЮ

кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології

Мукачівський державний університет

ЕВЕЛІНА ШЕЛЕЯ

здобувачка вищої освіти

Мукачівський державний університет

ПОДОЛАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ІЗОЛЯЦІЇ ПІДЛІТКІВ ЧЕРЕЗ ЗАЛУЧЕННЯ ДО ПОЗАШКІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Період підліткового віку є критичним етапом формування особистості, її соціальної ідентичності та світогляду. У цей час особливо гостро проявляється

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>